

RAPPORTERING

PROJEKTRAPPORT ENLIGT SJÄLVVÄRDERINGSMODELLEN

Datum: 2019-02-01

Projektbenämning	PIMA - Personlig Inkludering Mot Arbete
Projektägare:	Karin Sällberg, Förebyggarcentrum, Västerås Stad
Projektledare:	Maria Authén, Förebyggarcentrum, Västerås Stad
Rapportering avser	Slutrapport 2016-07-01 – 2018-12-31

Innehåll

Sammanfattning.....	2
För deltagarna – Projektets förutsättningar	3
För deltagarna – Genomförande och process.....	3
För deltagarna – Resultat och effekter.....	5
För personalen – Projektets förutsättningar	7
För personalen – Genomförande och process	8
För personalen – Resultat och effekter	9
För organisationen – Projektets förutsättningar.....	9
För organisationen – Genomförande och process.....	10
För organisationen – Resultat och effekter.....	11
Slutord	14

Sammanfattning

Projektet PIMA har löpande utvärderats utifrån Samordningsförbundet självvärderingsmodell. Den här rapporten är en slutrapport och avser perioden 2016 till 2018. Utvärderingsföretaget Payoff har haft i uppdrag att genomföra en lärande utvärdering, samhällsekonomisk utvärdering och processtöd till projektledningen av projekt Chance 2 Change(C2C) /PIMA. Payoff har lämnat en separat slutrapport avseende den lärande utvärderingen inklusive en slutrapport för den samhällsekonomiska utvärderingen, vilken visar på vilka samhällsekonomiska effekter som projekt C2C/PIMA har bidragit till att skapa.

Under våren 2016 gjordes en ansökan till styrelsen för Samordningsförbundet Västerås angående medel för att göra en förstudie gällande tjejs utanförskap. Syfte var att kartlägga, behovsinventera, avgränsa målgrupp, identifiera samverkanspartners, samla erfarenheter, och utifrån det lägga fram en projektplan. Slutsatsen av denna förstudie var att det fanns ett behov av att utveckla C2C så att verksamheten fungerar och når alla oavsett kön.

Efter ännu en ansökan till styrelsen för Samordningsförbundet Västerås angående medel så startades ett C2C-projekt för unga kvinnor, kallat PIMA. Ansökan beviljades och projektet startade i juli 2016. Syftet för C2C/PIMA var att stärka unga kvinnor i utanförskap, 18-25 år, på vägen mot arbete eller studier, för att skapa nytta för individen, omgivningen och samhället.

Det övergripande *målet* för C2C/PIMA var att ta fram en modell/verksamhet som bygger på de framgångsfaktorer och den struktur som gäller för C2C för unga män, anpassat för unga kvinnors behov. Strategier för att nå och attrahera unga kvinnor ska särskilt redovisas. Dessutom ska projektet synliggöra målgruppen och dess behov.

Projektets *effekt* var följande:

1. Minst 60 % av alla deltagare ska vara i arbete alt studier efter 18 månader i projektet.
2. Återbetalningstiden för projektet var högst 18 månader, enl. samhällsekonomiska beräkningar.
3. Förbättrad samverkan mellan myndigheter

Tre grupper i C2C/PIMA projektet har avslutats, då deltagarna haft möjlighet att vara inskrivna i 18 månader. 18 unga kvinnor (+ 2 dropouts) har deltagit i projektets tre första grupper. Av dessa har 10 individer, 71 % avslutats mot arbete alternativt studier. 5 individer har avslutats pga. misskötsel (låg närvaro alternativt återfall i missbruk) 2 deltagare har avslutats till föräldraledighet, 1 deltagare ”hängde kvar” då hon studerat och kommer avslutas i februari 2019 då hennes 18 månader är slut. 2 individer har avslutats inom 3 månader och räknas som dropouts.

Arbetet med grupp 4-5 fortlöper. Grupp 4 och 5 omfattade ytterligare 15 unga kvinnor, där 3 deltagare avslutats pga misskötsel, 3 räknas som dropouts och 9 var kvar i projektet enligt plan. Ytterligare 1 person från grupp 3 studerade sin sista månad enligt ovan.

Framgångsfaktorer som projektet vill lyfta fram:

- Lönen
- Möjligheten att träffa deltagarna dagligen
- Tiden

- Flexibilitet inom projektet har gett möjlighet till individuella lösningar
- Praktikmöjligheter hos privata arbetsgivare
- Deltagarna har fått en meningsfull sysselsättning där de har varit efterfrågade
- De har funnits en struktur och förväntningarna är tydliga
- Vägledarna har varit tålmodiga, står kvar, lyssnat, satt gränser och peppat.
- Resultat har skapat tilltro till projektet
- Engagerad styrgrupp med bredd, Arbetsförmedling, Frivård, Polis, Västerås Stad

Framgångsfaktorer vad gäller implementeringen har varit att:

- beslut och inriktning om implementering funnits med redan från början
- implementeringsfrågan började drivas tidigt och den fanns ständigt med under hela projektiden
- lyfta fram samhällsekonomiska effekter har varit en framgångsfaktor i implementeringsarbetet
- projektet har varit duktigt på att sprida kunskap kring sin verksamhet, visat goda resultat, vilket har medfört ett politiskt intresse för projektet.
- en möjlig framgångsfaktor att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tagit stort ansvar i verksamheten som har tydlig arbetsmarknadsinriktning, men som tangerar sociala nämnderna.
- erfarenheter från implementeringsarbetet som gjordes med C2C.

Från 2019 blir C2C/PIMA en ordinarie verksamhet i stadens regi. C2C/PIMA integreras med verksamheten C2C till en verksamhet som inte exkluderar någon ung människa som riskerar att hamna i utanförskap. Verksamheten placeras fortsättningsvis inom Barn och utbildningsförvaltningen, verksamhetsområdet Utbildning och Arbetsmarknad, enheten Arbetsrehabilitering.

För deltagarna – Projektets förutsättningar

Projektet vände sig till tjejer i åldern 18 – 25 år. Målet var att dessa unga, vuxna kvinnor skulle ta sig vidare till arbete eller studier inom en begränsad tidsperiod. Behovsgruppen skulle vara skriven i Västerås och befinna sig utanför eller i utkanten av samhällssystemet, befinna sig i kriminalitet och missbruk eller på väg in i det. Rekryteringen från målgruppen har skett via direkta ansökningar men även via uppsökande verksamhet. Samverkansformer för rekryteringen är tips från Socialtjänst, Narkomanvårdsgruppen, Arenan, Frivård och Fältassistenter.

Personalen i projektet rekryterade och arbetade aktivt med deltagarna. Utbyte av personal för att ta till vara på kompetens har gjorts med ordinarie verksamhet.

Projektet hade 10 årsplatser.

För deltagarna – Genomförande och process

Introduktion

De första veckorna i period 1 var fokus på rutiner, kartläggning, relationsskapande och att skapa en positiv gruppprocess. Att stärka deltagarnas resurser och lära känna var och en. Redan efter ca en månad har deltagaren tillsammans med en vägledare gjort en individuell

handlingsplan. Den första tiden gör deltagarna sinnessämningsskema. Den syftar till att synliggöra förändring inom de målområden som tagits fram i projektet och vara underlag för samtal. Vidare skrevs kontrakt och samtycke till inhämtande av data till samhällsekonomisk utvärdering och registrering i SUS.

Verksamhetens period 1

Verksamheten bedrivs måndag - fredag kl 9-13.

Arbetet sker i grupp och individuellt. Grunden i arbetet var lösningsfokuserat förhållningssätt kombinerat med andra KBT baserade insatser. Viktigt har varit att vägledarna varit flexibla och mött gruppens/individernas behov och förmåga att tillgodogöra sig projektet.

Deltagarna har arbetat med rutiner, motivation, individuella handlingsplaner, beteendeförändringar, social träning och samhällskunskap. Studiebesök har genomförts i samhällsorienterande syfte och gäster har bjudits in till verksamheten.

Exempel på gäster har varit politiker, Arbetsförmedlingen, Mimer, Skuld & budgetrådgivare, Hälsocenter och Vuxenutbildningscentrum (VUC). Studiebesök har gjorts på arbetsplatser utifrån önskemål från deltagarna. Två dagar i veckan tränade deltagarna på gym tillsammans med vägledare.

Social träning var en stor del av verksamheten de första 6 månaderna. Deltagarna har övat på socialt samspel i närmiljö, kontakter med myndighetspersoner, telefonsamtal etc.

Individuella mål/handlingsplan

Varje deltagare har gjort en handlingsplan där mål, aktiviteter, ansvar och uppföljning dokumenterats.

Projektet använde ett enkelt sinnessämningsskema som mäter deltagarnas mående, vilket genomförs vid kartläggning innan start och därefter var 6:e månad.

Individuella samtal planerades till en början in med vägledare vid ca 1 tillfälle/vecka dock beslutades att ändra detta och ha de individuella samtalen mer vid behov och efterfrågan. Vägledarna upplevde detta bättre och deltagarna har då haft tid för att själva börja reflektera och prata utifrån sina egna behov.

Verksamheten period 2

Arbetet som gjorts med tjejerna inför praktik/arbete har varit att man utgått från deltagarens egen erfarenhet, om det funnits, och deras önskemål inom rimliga gränser. Diskussion har förts från början med deltagarna om inom vilka arbetsområden det är möjligt till arbete utifrån deras bakgrund. I kontakten med arbetsgivare har vi varit tydliga med vilka som ingått i projektet och deras problematik. En viktig faktor har varit att kunna erbjuda arbetsgivaren en chans att testa en deltagare från projektet, genom praktik med täta uppföljningar. Detta har medfört att arbetsgivare kunnat tänka sig att ta emot deltagare från projektet. Vid eventuell anställning har ekonomiskt stöd från Arbetsförmedlingen kunnat erbjudas det funnits dokumentation som styrker behov av detta. Vid anställning har vägledare från C2C/PIMA fortsatt med täta uppföljningar ca 6 månader framåt, enligt supported employment metoden.

Delaktighet

Det har varit en förutsättning att deltagarna varit delaktiga och ägt sin egen process. De har varit med och skrivit sin handlingsplan, påverkat innehållet i gruppdiskussioner varje dag och påverkat valet av gäster.

För deltagarna – Resultat och effekter

Syftet för C2C/PIMA har varit att stärka unga kvinnor i utanförskap, 18-25 år, på vägen mot arbete eller studier, för att skapa nytta för individen, omgivningen och samhället.

Övergripande mål

- 60 % av alla deltagare ska vara i arbete alt studier efter 18 månader i projektet.

De tre första grupperna har haft möjlighet att vara inskrivna i 18 månader. 20 deltagare har varit inskrivna i grupp 1-3. Av dessa har 10 individer, 71 % avslutats mot arbete alternativt studier. 2 individer har avslutats till föräldraledighet, 2 individer har avslutats inom 3 månader och räknas som dropouts. 5 individer har avslutats p g a misskötsel (låg närvaro alternativt återfall i missbruk).

Tabell 1: De deltagare som avslutat sin projekttid.

	Arbete	Studier	Avslutade	Dropouts*	Föräldraled	Kvar i projektet
Grupp 1 2016	3	2	2	2	0	0
Grupp 2 2017	5	0	2	0	0	0
Grupp 3 2017	0	0	1	0	2	1
Summa	8	2	5	2	2	1

*Dropouts – deltagare som avslutats inom 3 månader

*1 Deltagare som studerar kommer avslutas i feb 2019

Arbetet med grupp 4-5 fortlöper. Grupp 4 och 5 omfattar ytterligare 15 personer, där 3 deltagare avslutats p g a misskötsel, 3 räknas som dropouts och 9 st kvar i projektet enligt plan. Ytterligare 1 person från grupp 3 studerar sina sista månader enligt ovan.

Tabell 2: De deltagare som var i period 4-5

	Arbete	Studier	Avslutade	Dropouts*	kvar i projektet
Grupp 4 2018	0	0	2	2	2
Grupp 5 2018	0	0	1	1	7
Summa	0	0	3	3	9

Totalt: Arbete: 8 st, Studier: 2 st, Avslutade: 8 st, Dropouts: 5 st, föräldralediga: 2 st. Kvar i projektet, 10 st

Övergripande effektmålen var att:

- 60 % av alla deltagare ska vara i arbete alt studier efter 18 månader i projektet. Projektet har lyckats få ut 71 % i arbete eller studier, baserat på de tre första grupperna i projektet.
- Återbetalningstiden för projektet var 18 månader, enl samhällsekonomiska beräkningar (typfall Payoff, NyttoSAM). Den Samhällsekonomisk slutrapporten som redovisades i oktober 2018 visade att återbetalningstiden för projektet var 14 månader.

- Förbättrad samverkan mellan myndigheter
Samverkan mellan myndigheter har förbättrats. Se vidare under organisationens genomförande och processer/Förändringar utanför projektet.

Effektmålen var att:

- 90 % skall ha en tydlig handlingsplan riktad mot jobb eller studier efter de första 3 månaderna
Av de deltagare som genomgått projektet har 100 % haft en handlingsplan inom 3 månader.
- 100 % av de som går in i projektet skall vara drogfria vid slutet av period 1.
Under projekttiden har alla deltagare som varit i grupp under ca 6 månader klarat att vara drogfria.
- Närvaron skall vara 90 %
Närvaron har följts upp kontinuerligt under projekttiden. Deltagarna som har avslutats p g a misskötsel och dropouts har dragit ner närvaron på gruppnivå. Närvaron på gruppnivå har pendlat mellan 75 % - 81 %.
- 100 % skall uppleva personlig utveckling vid varje perioduppföljning
Personlig utveckling och ökat välbefinnande har följts upp med hjälp av ett enkelt sinnestämningsskema vid gruppstart och efter 6, 12 och 18 månader. 100 % av deltagarna har uppgett att de utvecklats både personligen och att de mått bättre, både psykiskt och fysiskt. Enstaka deltagare har dippat vid mätningstillfällen, men över tid är allas utveckling positiv.

Några av de svarsalternativen som brukat visa stor skillnad har varit; att de börjat känna sig hoppfulla inför framtiden, att livet inte var ett fiasko, att de uppskattat livet, att de känt sig gladare och mindre ensamma.

Ett liv utan kriminalitet

Projektet har inte lyckats att mäta detta på ett relevant sätt. Självständighetsmatrisen, som varit ett verktyg för att synliggöra förändring, har används, men den har handlat om personalens uppskattning. Denna uppskattning har kommit från observationer av deltagarna själva men även från andra. Ofta har deltagarna varit öppna om när de blivit tagna av polisen och när de haft rättegång. 2016 skrevs det in i C2C kontraktet att brottsregister skulle lämnas var 6:e månad. Detta har dock tagits bort både på C2C och C2C/PIMA pga att personalen upplevde att det inte fungerade bra. Detta på grund av att det kan ta lång tid tills en person döms i rättegång och ett brott tas upp i brottsregistret.

Ökad tillit till samhället

Bedömningen är att deltagarna har fått en ökad tillit till samhället. Att vägledare och samarbetspartners visar deltagarna tilltro och stöttning fullt ut, bidrar till större tillit till samhället och en framtidstro. Kunskapen om samhällets funktioner har ökat, vilket också bidrar till en vilja att själva bidra till samhället. En tydlig skillnad mot C2C fasta verksamhet är att med stöd och hjälp ändras tjejnarnas tilltro till samhället snabbare än vi upplevt det gör bland killarna.

Förbättrad social situation

- Bostad- ordnade bostadsförhållanden.
- Relationer- förbättrade sociala relationer till det personliga nätverket.
- Ekonomi- förbättrad förståelse och kunskap om personlig ekonomi.

Delmålet har varit till hjälp för att rikta aktiviteter och insatser som gör skillnad i individens liv. Bedömningen har varit att samtliga deltagare utvecklats inom ovanstående områden.

Hur har bidragsberoendet påverkats

Till skillnad mot killarna i C2C har flera av tjejerna haft försörjningsstöd innan starten på C2C/PIMA. Flera har fått hjälp till eget boende genom socialtjänsten och då ansökt om kompletterande försörjningsstöd för att klara sin hyra. Det blir då, i ett första skede en kostnad för samhället dock har vi sett det som ett steg i rätt riktning. Att få en fast punkt med eget boende är ett första steg mot självständighet.

Vilka faktorer har påverkat resultatet

Projektet visar med resultaten ovan att det gått att vända deltagarnas destruktiva beteende och stötta deras personliga utvecklingsprocess mot en vardag utan brott och droger och istället skapa ett liv med arbete och fasta rutiner.

Framgångsfaktorer som projektet vill lyfta fram:

- Lönen
- Möjligheten att träffa deltagarna dagligen
- Tiden
- Flexibilitet inom projektet har gett möjlighet till individuella lösningar
- Praktikmöjligheter hos privata arbetsgivare
- Deltagarna har fått en meningsfull sysselsättning där de varit efterfrågade
- De har funnits en struktur och förväntningarna har varit tydliga
- Vägledarna har varit tålmodiga, står kvar, lyssnar, suttit gränser och peppat
- Resultat har skapt tilltro till projektet
- Engagerad styrgrupp med bredd, Arbetsförmedling, Kriminalvård, Polis, Västerås Stad

Åtgärder för utveckling

Payoff har rekommenderat en fortsatt uppföljning av verksamhetens mål och att löpande analysera resultatet, så att kloka beslut om fortsatt utveckling och drift kan fattas. Denna uppföljning anser Payoff även ska innefatta uppföljningar efter att individer har slutat insatsen. Exempelvis efter sex eller tolv månader, vilket synliggör de mer långsiktiga effekterna av insatserna.

För personalen – Projektets förutsättningar

Grundbemanningen i projektet var två personal som arbetat 75 % i projektet och övrig tid i ordinarie verksamhet samt projektledare som avsatt 50 % av tjänst i projektet.

Personal har rekryterats med stor omsorg och stor vikt har lagts vid personlig lämplighet, att de har en tro på att de här tjejerna ska lyckas och erfarenhet av att arbeta med målgruppen.

Vägledare och projektledare har olika inriktning och kompetens. Från början var tre kvinnor anställda i projektet dock har en av vägledarna tjänstledigt sedan 1/10-2018. Beslut togs då i

arbetsgruppen att en av de manliga vägledarna gick till C2C/PIMA under tjänstledigheten. Deltagarna behöver mycket stöd, vilket ställt stora krav på personalen i projektet. Trots dessa förutsättningar har projektet på ett bra sätt lyckats skapa sig ett rykte och respekt bland deltagare och övriga i målgruppen.

Ett utbyte av personal mellan den fasta verksamheten och projektet påbörjades i januari 2018 för att tillgodose den kompetens som finns i hela personalgruppen inom C2C. Vi har haft ett rullande schema där personal från båda verksamheterna varit i den andra verksamheten vid 2 tillfällen/vecka. Projektledare har 2 dagar/vecka varit stationerad på C2C/PIMA.

Denna lösning har gjort att all personal arbetat tillsammans i olika konstellationer i båda verksamheterna.

Då verksamheterna flyttade ”ihop” under september/oktober 2018 har mycket av det vi velat uppnå genom att ha ett utbyte av personal löst sig på ett mycket positivt sätt. Personalen har gemensamma personalutrymmen, morgonmöten varje dag, tid för reflektion kring hur dagen varit, alltid andra att rådfråga och sårbarheten har försvunnit.

Verksamheten känns idag som en verksamhet inte två och det är det största målet vi ville uppnå.

Andra vinster var att deltagarna träffade både manlig och kvinnlig personal. Det finns ett stereotypiskt synsätt på manligt och kvinnligt i de här grupperna av unga vuxna och det har varit något personalgruppen arbetat kontinuerligt med både i grupp med deltagarna men även hur vi som personal varit och arbetat.

Deltagarna behöver mycket stöd, vilket ställt höga krav på personalen i projektet. Trots dessa förutsättningar har projektet på ett bra sätt lyckats skapa sig ett rykte och respekt bland deltagare och övriga i målgruppen.

För personalen – Genomförande och process

Kompetensen och kontinuitet hos projektets personal har varit en framgångsfaktor i arbetet med en sådan svår målgrupp som deltar i C2C/PIMA projektet. Under projekttiden har 1 vägledare valt att avsluta sin anställning och en annan har tagit tjänstledigt. Ny personal har rekryterats och vid tjänstledigheten tog personal tillsammans med enhetschef ett beslut att använda personal från den fasta C2C verksamheten i väntan på besked gällande tjänstledighet.

Projektpersonalen har tillsammans med C2C fasta verksamhet haft handledning 1 g/månaden något som bidrar till ett gemensamt synsätt och stärkt arbetsgruppen. Arbetsplatsträffar med enhetschef varannan vecka. Projektledare har funnits närvarande 2 dagar/vecka.

Morgonmöten och avstämningsmöten har varit inbokade varje vecka tillsammans med C2C fasta verksamhet och projektledare. Vidare har projektstödet från Payoff varit kunskapshöjande avseende utvärdering, projektarbete och styrning.

Kompetensutveckling

Under projektåren har all personal fått en grundutbildning i lösningsfokuserat arbetssätt, den personal som främst arbetar i grupp har gått en vidareutbildning i lösningsfokus med inriktning mot grupp. All personal har genomgått en utbildning i KBT via Psykologpartner för att få en gemensam grund i handledningen. Två vägledare har gått ANDT-utbildning.

Projektledare har deltagit i en projektledarutbildning tillsammans med personal på Förebyggarcentrum.

Samverkan

Det har funnits nära samverkan med Arbetsförmedlingen kring eventuella anställningar och stödformer för deltagarna. Möjlighet till arbetsträning på Arbetsmarknad(AMA), Västerås stads verksamhet har funnits och använts vid behov. Vidare har AMA skött administrationen kring deltagarnas ersättning.

Regelbundna möten, 1g/månad, har funnits mellan projektpersonalen, arbetsförmedlare och AMA. Dock gjordes under hösten 2018 vissa ändringar, vi har separata möten med AMA 1g/månad och med handläggare från Arbetsförmedlingen 1g/månad dock väntar vi på ny kontaktperson från Arbetsförmedlingen.

C2C/PIMA har haft en utsedd kontaktperson på Vuxenutbildningscentrum(VUC), Västerås stad

För personalen – Resultat och effekter

Samverkan kring målgruppen har förbättrats avsevärt. Deltagarna i C2C/PIMA har fallit mellan stolarna trots att flera av dem har kontakt med andra myndigheter. Många har haft svårt att göras sig hörda, har inte vetat vad de har rätt till för slags hjälp och varit rädda att fråga om hjälp. En framgångsfaktor har varit att tilliten till vägledarna i projektet var stor och de har tryggt övergångar och kunnat stötta deltagarna i nödvändiga myndighetskontakter. Dessutom har praktisk samverkan med främst arbetsförmedlingen, AMA och VUC kring varje deltagare bidragit till en större förståelse för individens behov och möjligheten att skapa bästa möjliga förutsättningar för deltagarna har ökat. Andra exempel har varit att projektet kunnat utnyttja viktiga specialkompetenser, t ex socialkonsulenter från Arbetsförmedlingen som bidragit till ett ökat gemensamt lärande. Kontinuerlig uppföljning och reflektion i styrgruppen har skapat en flexibel verksamhet, med gemensam värdegrund och synsätt på målgruppen. Styrgruppen har också gett viktig input utifrån och den gemensamma kunskapen har bidragit till en positiv måluppfyllelse.

Åtgärder för utveckling

Ett av våra utvecklingsområden men även tidigare hinder var att C2C och C2C/PIMA hade lokaler på olika ställen, något personalen såg som en nackdel. Under våren 2018 fördes flera diskussioner både i arbetsgruppen och i styrgrupp och det gjordes SWOT analys för att kunna se fördelar såväl som nackdelar. Det beslutades dock att leta efter en gemensam lokal och i september/oktober 2018 flyttade både verksamheten C2C och projektet C2C/PIMA in på Hantverkargatan 2B. Det var två lokaler med dörr emellan och tanken var att dörren skulle hållas stängd, till och med låst.

Resultatet blev att dörren varit öppen, oron över hur deltagarna skulle hantera detta har varit obefogad, de var helt ointresserade av varandra. Vi har varit medvetna om att det kan vara olika mellan grupper dock tror och anser vi att mycket ligger i personalens inställning. Att hantera och hur vi kommer hantera är ett utvecklingsområde.

För organisationen – Projektets förutsättningar

Projektet har under hela projektiden varit organiserat av Förebyggarcentrum, inom verksamhetsområdet Fritid och förebyggande, Västerås stad. Projektet ägs av enhetschefen för Förebyggarcentrum, Fritid och förebyggande, som även leder styrgruppens arbete. Styrgruppen består av Västerås Stad, Arbetsförmedlingen, Frivården och Polismyndigheten i Västmanland. Adjungerade är samordnaren för Samordningsförbundet Västerås, projektledaren samt personal i verksamheten. Fler personer kan adjungeras in vid behov. De

som suttit i styrgruppen har haft beslutsmandat. Om någon ersättare deltagit har även den personen haft mandat att fatta beslut.

Från den 1 januari 2019 placeras verksamheten placeras fortsättningsvis inom Barn och utbildningsförvaltningen, verksamhetsområdet Utbildning och Arbetsmarknad, enheten Arbetsrehabilitering, Västerås stad.

Styrgruppen och dess roll

Styrgruppen ansvarar för:

- Uppföljning utifrån projektets syfte och mål.
- Att fatta beslut.
- Prioritera verksamheter och aktiviteter av övergripande karaktär.

Payoff stödjer projektet med uppdrag att genomföra en lärande såväl som samhällsekonomisk utvärdering. Syftet med den lärande utvärderingen var att skapa förutsättningar för hållbara resultat samt synliggöra vad som lett fram till resultaten.

Syftet med den samhällsekonomiska utvärderingen var att synliggöra de ekonomiska effekterna för samhället totalt, respektive myndighets/organisations ansvarsområde och för deltagarna. Den socioekonomiska analysen skall fokusera på hur projektet styrts, samverkat, organiserats, hur resurser nyttjats, vilka värdegrunder och synsätt som tillämpats.

Projektet startade 2016 i lokaler i Växhuset men har därefter flyttat. Nu återfinns verksamheten på Hantverkargatan 2B i centrala Västerås.

För organisationen – Genomförande och process

Styrgruppen har haft 2 styrgruppsmöten och en processdag under varje halvår. Styrgruppen har varit aktiv och alla deltar aktivt i diskussioner. Landstingets representant har ej haft möjlighet att närvara och har valt att tacka nej till att sitta i styrgruppen.

Projektet C2C/PIMA har använt samma modell för uppföljning som togs fram av projektet C2C, vilken löpande har redovisats till styrgruppen. Modellen omfattar både resultat och utfall i verksamheten och projektets ekonomiska utfall. Utfallet har löpande jämförts med uppsatta mål och projektets budget.

Sinnesstämningsformulär har varit ett sätt att följa upp delmålen.

Den gemensamma målbilden har skapat tydlighet och transperens och gett ett övergripande fokus. Det har varit viktigt med bra förankring när tuffa beslut och prioriteringar måste fattas. Målbilden har gett en ökad förståelse och känsla av sammanhang för deltagare, personal och beslutsfattare. Dessutom har det varit lättare att praktiskt driva verksamheten. Enklare att se åt vilket håll som utvecklingen skall drivas. De samhällsekonomiska diskussionerna har skapat motivation för medverkande organisationer.

Arbetet med att förbereda implementeringen i den ordinarie verksamheten var något som påbörjades tidigt. Redan innan projektet sjösattes fanns ett implementeringsbeslut i utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Göran Thunberg, Västerås Stad har varit ansvarig tjänsteman för implementeringen.

Framgångsfaktorer vad gäller implementeringen har varit att:

- beslut och inriktning om implementering fanns med redan från början
- implementeringsfrågan började drivas tidigt och den fanns ständigt med under hela projektiden
- lyfta fram samhällsekonomiska effekter har varit en framgångsfaktor i implementeringsarbetet
- projektet har varit duktigt på att sprida kunskap kring sin verksamhet, visat goda resultat, vilket har medfört ett politiskt intresse för projektet.
- en möjlig framgångsfaktor att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tagit stort ansvar i verksamheten som har tydlig arbetsmarknadsinriktning, men som tangerar sociala nämnderna.
- erfarenheter från implementeringsarbetet vi gjorde med C2C.

Förändringar utanför projektet

Det har funnits ett stort intresse och många frågor från verksamheter, kollegor, organisationer och politiker kring C2C/PIMA. Av projektiden med C2C har vi lärt oss hur viktigt det är att informera om verksamheten då det fanns en viss misstro mot att C2C projektet skulle lyckas med individer som så många andra inte har lyckats med. Det som kommit efter alla år som projekt, först med C2C och senast med C2C/PIMA är en acceptans och större förståelse för hur vi jobbar och vad vi gör. Från att ha bemöts med en vis skepticism har vi bevisat att vi är en verksamhet som håller och fungerar. Både andra verksamheter och myndigheter vänder sig till oss idag med unga vuxna där vi på C2C kan vara en möjlighet.

Vi har genom åren varit på myndigheter och verksamheter för att berätta om C2C. Det som kommit under senaste året är ett ökat intresse; vi har varit inbjudna att föreläsa på Finsam konferensen i Göteborg, vi var inbjudna till Almedalen 2018, vi har föreläst på Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) konferens, för ungdomsdomare på deras nätverksträff mm.

Det har under alla år både med C2C och därefter C2C/PIMA funnits ett stort intresse och stöd från politiken i Västerås. Alla grupper vi startat har haft besök av politiker för att lyssna och träffa deltagare som går i projektet. Dessa möten har varit viktiga både för de politiker som kommit och träffat deltagarna och för deltagarna. Deltagarna har känt sig lyssnade på och känt att de är viktiga och politikerna har fått möjlighet att träffa och höra deltagarnas bakgrund/historier. Det har inte bara varit något nedskrivet i en rapport utan de har fått de riktiga historierna och ansikten.

Att informera om verksamheten och projektet har varit en viktig framgångsfaktor. En Metodbok, som beskriver hur vi arbetar i C2C har under hösten 2018 genomförts. Detta utifrån att Payoff i en rekommendation gav projektet ett uppdrag att skriva en Metodbok.

För organisationen – Resultat och effekter

Kostnader och kostnadseffektivitet

Syftet med den samhällsekonomiska utvärderingen är att synliggöra de ekonomiska effekterna som uppstår för samhället genom att arbeta med den målgrupp och enligt de arbetsätt som C2C/ PIMA har använt sig av. De ekonomiska effekterna kommer att redovisas dels för samhället totalt, dels för respektive myndighets/organisations ansvarsområde och för deltagarna. Payoffs slutrapport inklusive den samhällsekonomiska biläggs.

Tabell 3. Återbetalningstid för samhället och de olika aktörerna för hela PIMA-verksamheten.

PIMA(mån)	
	PIMA (mån)
Samhället	14
Staden	7
Regionen	34
Staten, varav	32
Arbetsförmedlingen	neg
Försäkringskassan	---

Samhällets återbetalningstid är 14 månader, vilket innebär att den totala åtgärdskostnaden i förhållande till den totala samhällsintäkten är återbetald efter 14 månader.

Detta kan jämföras med projekt PIMAs samhällsekonomiska mål på 18 månader. Projektet har alltså tydligt överträffat sitt samhällsekonomiska mål. Västerås stad är den aktör som har kortast återbetalningstid i förhållande till den insatskostnad som de ansvarar för. Att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan inte får något värde beror på att Arbetsförmedlingen står för en del av insatskostnaden men i dagsläget uppvisar en negativ intäkt och Försäkringskassan står för en del av insatskostnaden, men påverkas inte av stegförflyttningarna. Därmed kan dessa två parter inte få någon återbetalning. Om deltagarna fortsätter sin positiva utveckling är det dock troligt att Arbetsförmedlingen på sikt kan minska sina kostnader för lönebidrag och då kommer även Arbetsförmedlingen att få positiva intäkter, positiv lönsamhet och en återbetalningstid. I vilken omfattning detta sker är det emellertid svårt att uttala sig om.

När PIMA implementeras i stadens ordinarie C2C-verksamhet kommer staden att ta över ansvaret för den totala driftskostnaden. Återbetalningstiden för samhället påverkas inte av detta. Däremot kommer återbetalningstiden för staden att öka. För övriga aktörer kommer då inte någon återbetalningstid att kunna beräknas, eftersom de inte längre bidrar med någon insatskostnad.

Under hösten 2018 gjorde Payoff, på begäran av uppdragsgivaren, en samhällsekonomisk delrapport. Orsaken till det var att underlaget behövdes i beslutsprocessen kring implementeringen av C2C/PIMA i den ordinarie C2C verksamheten.

Den samhällsekonomiska utvärderingen har gjorts med hjälp av Payoffs modell för samhällsekonomiska utvärderingar, Nyttosam.

Payoffs beräkningar var baserad på 9 deltagare och deras faktiska utveckling.

Studien gav en bild av vilken ekonomisk och livskvalitetshöjande potential som finns när relevanta resurser sätts in för att bryta ett utanförskap. Förutom samhällsnyttan leder många gånger denna typ av projekt även till att deltagarna själva får en förbättrad ekonomi och förmodligen även en ökad livskvalitet och hälsa.

I rapportens skriver Payoff att ur ett samhällsekonomiskt perspektiv finns mycket att vinna på att bryta utanförskap och att tiden i utanförskap förkortas. Ett årligt utanförskap för målgruppen kan kosta samhället ca 700 000 kronor per år och person för individerna i målgruppen för projektet. Detta belopp är beräknat med utgångspunkt från att personen, före projektet, inte har något arbete och därigenom inte skapar något produktionsvärde samt att individen förbrukar samhällets resurser inom t.ex. sjukvård, polis och kriminalvård.

Payoffs beräkningar avseende C2C/PIMA har visat att samhällets återbetalningstid för C2C/PIMA var 14 månader. Detta kan jämföras med projektet C2C/PIMAs egen samhällsekonomiska mål på 18 månader. Projektet har med det överträffat sitt samhällsekonomiska mål.

Ekonomi

Budget/Utfall			
	Beslut totalt	Utfall	Återstår
Egen personal	2 665 000	2 718 594 kr	-53 594
Externa tjänster	220 000	377 150 kr	-157 150
Lokaler	750 000	291 876 kr	458 124
Övriga kostnader	750 000	1 013 431 kr	-263 431
S:a bokförda kostnader	4 385 000	4 401 050 kr	-16 050

Under projekttiden har projektet följt budget avseende verksamheten. Under hösten 2018 gjordes en extra satsning på att ta fram en metodbok och ett presentationsmaterial (externa tjänster). Faktiska lokalkostnader har varit lägre än budgeterat, men flyttkostnader och extra kostnader avseende lokaler återfinns under övriga kostnader. De 16 000 kr som projektet dragit över bekostas av ordinarie verksamhet.

Åtgärder för utveckling

Att det finns någon form av samverkansforum efter projekttiden för C2C/PIMA anses som viktigt av både personal och deltagare i styrgruppen. Payoff framhäver även de, vikten av en styrgrupp/referensgrupp. Hur formen skall se ut, vilka som skall finnas i gruppen, vad vårt behov av gruppen är och vilket intresse de sittande i en styrgrupp/referensgrupp har är något som behöver diskuteras fram.

Payoff rekommenderar att en strategisk styrgruppsfunktion finns kvar även i framtiden. Styrgruppens absolut viktigaste funktion den närmsta tiden kommer vara att säkerställa att lärande och mervärden från projekttiden tas tillvara i den ordinarie C2C-verksamheten.

Payoff rekommenderar att personal, verksamhetsledare, ansvarig chef och styrgruppen tillsammans genomför ett gemensamt arbete för den implementerade C2C-verksamheten. Syftet är att lära känna varandra, komma överens om värdegrund och säkerställa en samsyn kring syfte, mål och genomförandet av verksamheten.

Payoff rekommenderar även att en implementeringsplan görs, för att säkerställa en smidig och effektiv övergång från projekt till ordinarie verksamhet.

Slutord

Att få möjligheten att vara en del av att utveckla verksamheten C2C/PIMA har varit utvecklande, intressant och givande. Stödet från Samordningsförbundet har varit viktigt och uppföljningsmodellen (redovisning i utvecklingsgrupp och styrgrupp varje termin) har bidragit till löpande utvärdering och reflektion. Det finns 4 delrapporter utifrån självvärderingsmodellen och ytterligare 3 delrapporter från utvärderingsföretaget Payoff.

Payoffs uppdrag att följa projektet (lärande utvärdering) har varit ett stort stöd både för projektledare och projektpersonal. Vidare har Payoff under hela projekttiden hållit frågan om implementering levande och bidragit med viktig kunskap på en massa olika sätt. Projektledaren har använt Payoff som bollplank och då de kommit med kluriga frågeställningar har både styrgrupp, projektledare och personal tvingats till reflektion och eftertanke.

Styrgruppen har varit ett viktigt stöd, där alla varit öppna för att omvärdera, hitta lösningar och ibland våga ta okonventionella beslut. De har också öppnat många dörrar och varit generösa ambassadörer för projektet. De har visat omtanke och respekt för det svåra uppdrag som projektet har tagit sig an.

Projektpersonalen – de som gjort jobbet! Som i vått och torrt stått bakom deltagarna, letat flexibla lösningar, som engagerat sig, lyssnat, tröstat, tjatat och som stått stabilt kvar när deltagarna inte alltid haft lika stabilt runt sig. Ni är värda all respekt för det ni gör, och ni gör det varje dag!

Så alla de tjejer som funnits med i projektet och visat att ”vill man så kan man”! Gång på gång har vi fått se hur de bevisat för sig själva, sina familjer, vänner och andra, att allt är möjligt. Det går att göra förändringar – bara man ges möjligheten och har någon som tror på dem.

Tack alla Ni som funnits med!

Västerås, 2019-02-01

Maria Authén
Projektledare